

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

(назва навчальної дисципліни)

ЗАВДАННЯ

**для комплексної контрольної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою управління фінансовими послугами ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
протокол № 8 від 28.03.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» є заміри залишкових знань здобувачів

Проведення ККР необхідне в наступних випадках:

- а) проведення самоаналізу ВНЗ (в т.ч. акредитаційного);
- б) проведення самоаналізу спеціальності (в т.ч. акредитаційного);
- в) проведення акредитаційної експертизи;
- г) формування акредитаційної справи.

ККР є обов'язковим елементом комплексу матеріалів навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, яке входить до складу освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії по спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

ККР є способом діагностики якості вищої освіти.

До виконання ККР залучаються всі здобувачі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання, після завершення ними вивчення даної дисципліни. У цих заходах мають прийняти участь не менше 90% спискового складу здобувачів, які перевіряються.

ККР з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» розробляється у відповідності до програми навчальної дисципліни.

Пакет ККР з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» включає мінімум 30 варіантів.

Кожен варіант складається з п'яти практичних завдань для контролю теоретичних знань і практичних навичок здобувача.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за виконання всіх завдань комплексної контрольної роботи, - 100.

Розподіл балів за виконання кожного завдання ККР наведено у розділі 3.

Тривалість виконання ККР з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» - 2 год.- 00 хвилин.

Пакети ККР розроблено кафедрою управління фінансовими послугами.

До складу пакетів ККР входить:

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Анотація до комплексної контрольної роботи.
3. Комплексна контрольна робота з дисципліни.
4. Критерії оцінювання виконання завдань комплексної контрольної роботи.
5. Рецензія на комплексну контрольну роботу.

6. Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при виконанні комплексної контрольної роботи.

Наслідки (результати) виконання ККР з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» є предметом ретельного аналізу кафедрою управління фінансовими послугами з метою виявлення недоліків у підготовці здобувачів і розробки заходів по їх усуненню.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

2.1. Зразок ККР

Завдання 1

A.1) Вид відсотків грошового ринку, що забезпечує банку прибуток – це:

- a. позиковий
- b. банківський
- c. обліковий
- d. облігаційний

A.2) Готівка, валютні кошти, строкові кошти в національній валюті, кошти на розрахункових і поточних рахунках у національній валюті – це:

- a. M0
- b. M1
- c. M2
- d. M3

A.3) Вид грошового ринку, згідно класифікації, що відображає безпосередні зв'язки між продавцями і покупцями ринку – це:

- a. ринок позичкових зобов'язань
- b. відкритий ринок
- c. ринок банківських кредитів
- d. ринок прямого фінансування

A.4) До характеристик грошового ринку відносять:

- a. внаслідок купівлі-продажу грошей їх власник не втрачає права власності на них, а добровільно передає право розпорядження ними покупцеві лише на заздалегідь визначених умовах
- b. фінансові активи, які обертаються на ринку, мають високу ліквідність
- c. взаємозв'язок «товар-гроші» відбувається умовно у формі позички під зобов'язання повернути кошти у встановлений строк або у вигляді купівлі фінансових інструментів
- d. ціною «товару», що продається і купується, є позичковий процент

A.5) Грошовий ринок за видом фінансових інструментів класифікується на:

- a. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, ринок банківських кредитів
- b. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, обліковий ринок
- c. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, ринок валюти
- d. ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, міжбанківський ринок

A.6) До суб'єктів грошового ринку відносять:

- a. кредитори, позичальники, банки
- b. жоден з варіантів відповідей невірний

- c. кредитори, позичальники, фінансові посередники
- d. кредитори, позичальники, державні установи

A.7) Грошовий ринок – це:

- a. самостійний механізм, на базі якого формуються й урівноважуються попит на гроші та пропозиція грошей
- b. технічний інструментарій фінансового ринку
- c. ринок позичкових капіталів
- d. ринок короткострокових боргових зобов'язань, сфера, де їх можна купити; товаром виступають гроші, ціною – проценти за кредит

A.8) Підтвердження платником згоди на оплату за переказним векселем – це:

- a. акцепт
- b. аваль
- c. доміціяція
- d. форфетування

A.9) До характеристик грошового ринку відносять:

- a. дає можливість здійснювати накопичення, оборот, розподіл і перерозподіл грошового капіталу між сферами економіки
- b. у момент продажу грошей продавець не отримує еквівалента, а покупець – відповідного права власності
- c. це ринок з найменшим рівнем фінансового ризику
- d. купівля-продаж грошей відбувається лише тоді, коли вони є вільні у наявності в одних суб'єктів і появилася потреба у них в інших

A.10) До особливостей грошового ринку відносять :

- a. купівля-продаж грошей відбувається лише тоді, коли вони є вільні у наявності в одних суб'єктів і появилася потреба у них в інших
- b. у момент продажу грошей продавець не отримує еквівалента, а покупець – відповідного права власності
- c. фінансові активи, які обертаються на ринку, мають високу ліквідність
- d. має відносно просту систему ціноутворення

Завдання 2

Відомі дані щодо курсової вартості двох цінних паперів (табл. 1). Оцінити їх рівень доходності згідно зі зміною курсової вартості на ринку. Порівняти два цінних папери. Зробити економічні висновки

Таблиця 1

Дані щодо курсової вартості акцій

№	Компанія	Курсова вартість	Компанія	Курсова вартість
1	Дніпроенерго	97,5	Київенерго	4,834
2	Дніпроенерго	97,5	Київенерго	4,834
3	Дніпроенерго	97,95	Київенерго	4,86

4	Дніпроенерго	102,9	Київенерго	4,996
5	Дніпроенерго	108,4	Київенерго	5,08
6	Дніпроенерго	105,5	Київенерго	5,055
7	Дніпроенерго	105,0	Київенерго	5,055
8	Дніпроенерго	109	Київенерго	5,648
9	Дніпроенерго	107,3	Київенерго	5,34
10	Дніпроенерго	107,39	Київенерго	5,35
11	Дніпроенерго	107,39	Київенерго	5,35
12	Дніпроенерго	107,2	Київенерго	5,39
13	Дніпроенерго	107,5	Київенерго	5,387

Завдання 3

Відома динаміка цін купівля та продажу ЦП на ринку (табл. 2). Обрати метод технічного аналізу та дослідити можливі зміни в тенденції. Зробити економічні висновки

Таблиця 2

Динаміка цін купівля та продажу ЦП на ринку

Дата	Емітент	Ціна продажу	Ціна купівлі
11. січ	Київенерго	4,78	4,7
12. січ	Київенерго	4,78	4,5
19. січ	Київенерго	4,834	4,6724
23. січ	Київенерго	4,834	4,825
24. січ	Київенерго	4,86	4,8
25. січ	Київенерго	4,996	4,9
26. січ	Київенерго	5,08	4,9697
31. січ	Київенерго	5,055	5
01. січ	Київенерго	5,055	4,7
02. січ	Київенерго	5,648	5,176
05. січ	Київенерго	5,34	5,213
06. січ	Київенерго	5,35	5

Завдання 4

За допомогою індикатору ділової активності страхового ринку, необхідно дослідити його зміну (табл. 3). Зробити економічні висновки.

Таблиця 3

Динаміка страхового ринку

Обсяг страхових премій, тис. грн	102	105,2	107,1	110	109,8	110,6	112,5
Обсяг страхових виплат, тис. грн	42	45	44	46	50	55	40

Завдання 5

За допомогою моделі декомпозиції необхідно дослідити розвиток фондового ринку. Визначити основні тенденції та циклічні коливання на ньому. Розробити сценарії його розвитку. Зробити економічні висновки. Дані наведено в табл. 4

Таблиця 4

Динаміка індексу ПФТС

Дата	Знач.	Дата	Знач.	Дата	Знач.	Дата	Знач.	Дата	Знач.
1	54.33	28	58.52	55	57.74	82	51.76	109	49.28
2	54.35	29	59.77	56	57.80	83	51.42	110	49.49
3	54.11	30	57.93	57	58.34	84	50.83	111	49.86
4	54.35	31	58.38	58	58.48	85	51.08	112	49.19
5	54.54	32	58.52	59	58.50	86	51.17	113	50.31
6	54.60	33	58.10	60	57.79	87	50.73	114	49.50
7	54.50	34	57.77	61	56.39	88	52.19	115	50.53
8	54.79	35	57.55	62	56.47	89	51.56	116	50.87
9	54.71	36	57.20	63	56.55	90	51.17	117	51.28
10	54.49	37	57.00	64	56.08	91	50.63	118	49.71
11	54.48	38	56.62	65	55.76	92	51.34	119	50.00
12	54.51	39	56.80	66	56.21	93	51.93	120	51.27
13	55.94	40	56.96	67	56.18	94	52.00	121	50.30
14	57.10	41	56.46	68	56.20	95	51.82	122	50.39
15	57.05	42	56.88	69	56.54	96	51.37	123	49.44
16	56.77	43	57.06	70	55.92	97	52.09	124	50.88
17	56.46	44	56.14	71	55.06	98	51.51	125	49.38
18	55.84	45	55.64	72	54.47	99	50.29	126	49.93
19	56.11	46	55.41	73	55.75	100	50.78	127	50.81
20	56.23	47	55.63	74	55.68	101	50.32	128	50.79
21	56.16	48	55.79	75	55.27	102	51.20	129	51.98
22	58.50	49	55.75	76	51.93	103	50.45	130	50.38
23	58.82	50	55.70	77	51.88	104	50.08	131	50.90
24	57.73	51	55.52	78	52.58	105	49.66	132	51.40
25	58.42	52	55.68	79	52.85	106	48.95	133	51.78
26	58.65	53	56.13	80	50.79	107	49.44	134	51.60
27	57.51	54	57.42	81	51.12	108	49.60	135	51.73

2.2. Перелік завдань, які включено до складу ККР

Кожна ККР складається з п'яти завдань трьох рівнів складності:
двох стереотипних завдань (завдання 1, завдання 2);
двох діагностичних завдань (завдання 3, завдання 4);
одного евристичного завдання (завдання 5).

В діагностичних та евристичному завданнях контролюються професійні компетентності та відповідні їм уміння, якими володіє студент. В евристичному завданні, крім того контролюється вміння студента грамотно провести аналіз вирішеною завдання, зробити вірні висновки і дати відповідні рекомендації.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Виконання кожного завдання комплексної контрольної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань комплексної контрольної роботи наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями для комплексних контрольних робіт

Завдання ККР (у кожному варіанті)	Комплексна контрольна робота					Сума балів
	ЗККР1	ЗККР2	ЗККР3	ЗККР4	ЗККР5	
Максимальна кількість балів	10	15	20	25	30	100

ЗККР – завдання для комплексної контрольної роботи.

При цьому, якщо при виконанні будь-якого ЗККР допущена незначні помилки, але вірний хід роботи, то максимальна оцінка за таке ЗККР зменшується на 1-2 бали, при наявності значних помилок, або виконання тільки частини певного ЗККР максимальна оцінка за таке ЗККР зменшується на 5-10 балів. У разі якщо завдання не вирішено, здобувач отримує за нього 0 балів.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей зрізу залишкових знань здобувачів та іншої академічної документації.

4. РЕЦЕНЗІЯ НА КОМПЛЕКСНУ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

Навчальна дисципліна «Моделювання фінансових ринків» є однією із дисциплін професійної наукової підготовки вільного вибору здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Пакет комплексної контрольної роботи розроблений для перевірки і оцінки знань студентів згідно вимог, які ставляться до здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та включає всі питання робочої програми навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків».

Пакет комплексної контрольної роботи, представлений кафедрою управління фінансовими послугами Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця відповідає кваліфікаційній характеристиці спеціальності і може використовуватись для комплексної оцінки знань студентів.

Контрольна робота дозволяє перевірити як теоретичні знання студентів так і вміння застосовувати їх при вирішенні практичних ситуацій. Усі варіанти, представлені у роботі, однакові за складністю та потребують для вирішення однакових витрат часу.

В цілому, комплексна контрольна робота відповідає змісту робочої програми з навчальної дисципліни «Моделювання фінансових ринків» для студентів 2-го року навчання підготовки докторів філософії спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Стрижиченко К. А. Державне регулювання фінансового ринку в умовах нової економіки: Монографія / К. А. Стрижиченко. – Бердянськ : ФОП Ткачук О. В. – 2013. – 384 с. (рецензія д. е. н., проф. І. І. Рекуненка на монографію К. А. Стрижиченка надруковано: Бізнес Інформ. – 2015. – № 1. – С. 406).

2. Пономаренко В.С. Моделі поведінки інвестора на фондовому ринку // В.С. Пономаренко, Е. В. Раєвнева, К. А. Стрижиченко // Харк. держ. екон. ун-т. - Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. - 260 с

3. Статистичне моделювання та прогнозування: Навчальний посібник(гриф МОН). Під ред. д-ра екон. наук, проф. О. В. Раєвневої. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. – 578 с.

5.2. Додаткова

4. Алексеєнко Л. М. Ринок фінансового капіталу: становлення, проблеми, перспективи розвитку : монографія / Л. М. Алексеєнко. – К. : Вид. дім «Максимум», 2004. – 424 С

5. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – Т.1 – 592 с.

6. Боголиб Т. М. Финансовые инструменты регулирования финансового рынка / Т. М. Боголиб // Теория и практика управления. – 2013. – № 2. – С. 34–42

7. Бочаров В. В. Финансовое моделирование / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2000. – 208 с.
8. Вильямс Б. Торговый хаос: Новые измерения в биржевой торговле / Б. Вильямс. – М. : ИК Аналитика, 2000. – 276 с
9. Винс Р. Математика управления капиталом. Методы анализа риска для трейдера и портфельных менеджеров / Р. Винс. – М. : Издательский дом «Альпина», 2000. – 401 с
10. Готовчиков И. Ф. Математический анализ стратегий поведения на рынках капитала / И. Ф. Готовчиков // Финансовый менеджмент. – 2003 – № 5. – С. 80–95
11. Грудзевич У. Я. Регіональні особливості формування і розвитку інфраструктури фінансового ринку України : монографія / У. Я. Грудзевич. – Львів : ЛБІ НБУ, 2004. – 182 с
12. Дербенцев В. Д. Синергетичні та еконофізичні методи дослідження динамічних та структурних характеристик економічних систем / В. Д. Дербенцев, О. А. Сердюк, В. М. Соловйов. – Черкаси : Брама-Україна, 2010. – 300 с
13. Клебанова Т. С. Математичні методи і моделі ринкової економіки / Т. С. Клебанова, О. В. Раєвнева, К. А. Стрижиченко. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 450 с.
14. Кузнецов С. П. Динамический хаос (курс лекций) / С. П. Кузнецов. – М. : Издательство физико-математической литературы, 2001. – 256 с
15. Лебо Ч. Компьютерный анализ фьючерсных рынков / Ч. Лебо, Д. В. Лукас ; пер. с англ. – М. : Альпина, 2000. – 304 С
16. Моисеев С. Макроанализ валютного курса: от Касселя до Обстфельда и Рогоффа / С. Моисеев // Вопросы экономики. – 2004.– № 1. – С. 49–65
17. Anthony F. Herbst. Analyzing and forecasting futures prices. – New York: John Wiley & Sons, Inc., 1992. – 238 p
18. Beltrami E. Mathematics for Dynamic Modeling. – Boston: Academic Press, 1987. – 314 p.
19. Granger, C. W. .J. (1969) “Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods,” *Econometrica*, 37, 424–438

5.3. Ресурси Інтернет

20. Компанія КІНТО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kinto.com.
21. Офіційний сайт Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.oecd.org/eduatt/population-with-tertiary-education.htm>
22. Офіційний сайт «Forex club» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.forex.ua>
23. Офіційний сайт International Telecommunication Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.itu.int>.
24. Офіційний сайт Internet World Stats [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>.
25. Офіційний сайт Federal Reserve Economic Data [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// www.research.stlouisfed.org/fred2/](http://www.research.stlouisfed.org/fred2/)
26. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua>

- 27 . Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ssmsc.gov.ua>
28. Офіційний сайт Московської біржі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://moex.com>
29. Офіційний сайт Національного банку України [Electronic resource]. – Режим доступу <http://www.bank.gov.ua>
30. Офіційний сайт ПФТС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfts.com>
31. Офіційний сайт Фориншурер страхование [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/news>